

These Oppressions Won't Cease

AN ANTHOLOGY OF THE
POLITICAL THOUGHT OF
THE CAPE KHOESAN, 1777-1879

A Selection of Source
Documentation in Dutch

Selected and compiled by

Robert Ross

These
Oppressions
Won't Cease

These Oppressions Won't Cease

AN ANTHOLOGY OF THE POLITICAL THOUGHT
OF THE CAPE KHOESAN, 1777-1879

A Selection of Source
Documentation in Dutch

Selected and compiled by
Robert Ross

WITS UNIVERSITY PRESS

Published in South Africa by:

Wits University Press
1 Jan Smuts Avenue
Johannesburg 2001

www.witspress.co.za

Copyright © Robert Ross 2017
Published edition © Wits University Press 2017

First published 2017

978-1-77614-209-5 (Open Access PDF)

This book is freely available through the OAPEN library (www.oapen.org) under a CC-BY-NC-ND 4.0 Creative Commons Licence (<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>).

The publishers are grateful for permission granted by the Western Cape Archives and Records Services and the Council for World Mission Archive, SOAS Library, University of London to publish archival material.

Cover image Report of a meeting on vagrancy law held at Philipton - August 5th 1834. Western Cape Archives and Records Service, LCA 6.

Proofreader: Annemiek Recourt
Cover and book designer: Peter Bosman Design

CONTENTS

Introduction	VII
Document 1: Koerikei and Van der Merwe	1
Document 10: A Khoekhoe individual on the proposed vagrancy law	2
Document 11: 'Piet Knapsak' on the vagrancy law	5
Document 12: Antonie Pieterwaard on the vagrancy law	7
Document 14: The Hertzog petition in favour of the vagrancy law	9
Document 20: 'Not one of the Eighty'	11
Document 24: Second address to Sir Andries Stockenström	13
Document 28: On a canteen in the Kat River Valley	16
Document 60: The orders of the Rebel Camp	18
Document 61: Call to join the Rebellion	21
Document 70: Willem Uithaolder attempts to persuade the Griquas to join the rebellion	22
Notes	24

INTRODUCTION

This is a collection of the Dutch texts, in so far as they ever existed, and in so far as they have survived, of the documents published in *These Oppressions Won't Cease* (Witwatersrand University Press, 2017). I have done my best to provide an accurate transcription of the version on which I have worked.¹

Why is it necessary to make available the Dutch texts of eleven of the ninety-eight documents published in *These Oppressions Won't Cease*, all those which I know to exist? This has to do with the linguistic situation in the Eastern Cape during the first two-thirds of the nineteenth century. During this time, Eastern Cape Khoekhoe was dying out. In *These Oppressions Won't Cease*, there is only one speech reported which was held in Khoekhoe,² and one, the first, in which it is not clear in which language—a San language, Khoekhoe, or Dutch—Koerikei addressed Karel van der Merwe.³ Khoekhoe was swiftly replaced by Dutch, or Proto-Afrikaans among people who still considered themselves to be Khoekhoe. Dutch was what they learnt to read and to write, in so far as they acquired education. The rare examples of correspondence between two Khoekhoe were both in Dutch.⁴ However, communication with British officialdom, with the directors of the London Missionary Society, and in general in the public sphere was done in English. In only one of the many petitions to the Cape government has the original Dutch text found its way into the archives.⁵ Likewise, the many speeches held in Dutch were translated (and summarised) into English before publication. It is only a few letters to the editors of the colonial newspapers which got published both in the original as in translation.

A consequence of this is that the versions which are in this presentation are in many cases those which were printed in the South African newspapers. This has consequences for the use of these texts for linguistic research. The texts as they appear in the newspapers differ from standard Dutch, to a greater or lesser extent, and might be thought of as evidence on the origin of Afrikaans, or at the very least of the speech of the Eastern Cape Khoekhoe in the nineteenth century. Even without the contamination which an education necessarily gives to those who try to write 'grammatically', when what they speak has a non-standard grammar, it is not all certain whether the texts as printed is a precise reproduction of that which the editor of the newspaper received, or of what the printer had before him as he set up the type.

There may well have been subtle changes made, almost unconsciously, so that the text came more closely to resemble standard Dutch. In this, it is notable that the one text published in the *Graham's Town Journal*⁶ has far more evident printer's errors than the other documents. The *Graham's Town Journal* did not normally publish in Dutch, and it looks as if this letter was set by a printer whose grasp of the language he was reproducing was slight. The *South African Commercial Advertiser*, from which many of the texts were drawn, regularly published its material in both English and Dutch, and would therefore be less likely to make egregious typos.

The annotation of these texts is to be found in *These Oppressions Won't Cease*, and is not repeated here. The typographical conventions, distinguishing my words from those in the originals, are also followed. In this edition, therefore I limit my comments to matters pertaining exclusively to the Dutch text.

DOCUMENT 1

KOERIKEI AND VAN DER MERWE

Vond het hier alles in rust omtrent de bosjemans. dog verder ten westen hadden zy, zei men, schapen van enen villier gestolen en de vee wagter dood geslagen. dese zogenaamde boesmans of chinesen hebben een fameuse capitein koerikei, of kogel ontsnapper genoemd. dese koerikei riep tegen de velt wagtmeester van der merwe, zo hy my vertelde, na een actie die hy commandeerde, buiten schoot op een krants staande. wat doet gy in myn velt, gy neemt alle plaatsen daar de elanden en wilt zyn, in, waarom bleef gy niet daar de zon ondergaat, daar gy eerst waart, van der merwe riep waarom hy niet als te vooren in vrede bleef, en met hun op de jagt gong en woonde, (hy had by de boeren gewoont.) of hy geen velt genoeg had, hy antwoorde dat hy zyn geboorte velt niet wilde verlaten, en dat hy hun veewagters dood sou slaan en hun allen verjagen zou, zeggende verder weg gaande, dat men zien zoude wie het winnen zou.

[Source: <http://www.robertyacobgordon.nl/travel-journals/second-journey/13th-november-1777>, accessed 20 September 2017]

DOCUMENT 10

A KHOEKHOE INDIVIDUAL ON THE PROPOSED VAGRANCY LAW

3den Juny 1834

*Aan den Redakteur,--Mynheer,--*In het laatste blad van uwe Courant heb ik eene aantekening gezien van eene wet, die "Vagrant Wet" genoemd wordt.

Ik verstaat die wet niet, maar slimme menschen zeggen dat het eene wet is om witte of zwarte menschen te verhinderen van vagabonderen. By het eerste gezicht schynt het een regtvaardige wet, maar wanneer wy het naauwkeurige doorzien dan komt het voor als een wet voor de Slaven en Hottentotten. Dat eene natie wetten moest hebben is natuurlyk, en geene natie kan zonder wetten bestaan. Elke wet die ingevoerd wordt is tot voordeel van beiden, Gouvernement en Onderdaan, gegeven. Het Gouvernement maakt of liever wil het erkennen wetten te maken tot nadeel van de onderdanen. Een wet denk ik veronderstelt geregtigheid, of het is een middel waardoor regt moet gedaan en verkregen worden. Indien eene wet een middel is waardoor regt moet gedaan worden, niet aan een deel van menschen of personen die onder een Koning behooren, maar aan een geheele maatschappy, daar moet onderzoek gedaan worden in de toestand van alle deelen van de onderdanen. Vele nadeelige wetten worden gemaakt of uitgegeven, niet omdat een Gouvernement expres wenscht de onderdanen tot nadeel te zyn, maar omdat het Gouvernement nalatig is om met de toestand van alle deelen van deszelfs onderdanen bekend te worden, dit is het geval met de tegenwoordige wet. Het wordt altoos gezegd dat wy allen een volk van den Koning zyn, en wy hebben het byna geloofd. Maar nu zien wy in uw Courant dat het Gouvernement raadsheeren van het volk aangesteld heeft. Het schynt echter dat twee Afrikaanders en twee Engelschmannen aangesteld zyn, dat twee of vier witte mannen voor twee witte naties aangesteld

zyn, (een namelyk voor Engelsche en Boeren) veronderstelt het dat er een groot onderscheid is tusschen die beide natien. Indien het een ware, dan waren vier Engelschmannen of vier boeren genoeg voor de geheele Kolonie. Nu indien elk van die onderscheiden natien hunne voorstanders uit hunne eigen natien hebben, waarom kan er geene voor de andere zyn? Nu is het duidelyk dat alle wetten die gemaakt worden, worden voorgesteld voor de voorstanders van die twee natien, en voor hun voordeel, Nu laat ik andere oordeelen, wat van de anderen, dat is de Hottentotsche natien en Slaven zal worden. Hieruit besluit ik dat de anderen moet altyd de lydende persoon zyn, omdat het Gourvernement niet met de omstandigheden kan bekend worden.

Somtyds kan een wet goed gemeend zyn, maar omstandigheden kan wetten de voorwerpen van verdrukking maken. Het Gouvernement kan wel menen in het uitgeven van die wet, maar een vader kan somtyds een goede oogmerk hebben dat die oogmerk met de omstandigheden niet overeenkomen. Veronderstelt dat een vader zegt dat hy alle zyne kinderen eene ambt wil doen leren, dat zy niet vagabonden mogen zyn. Maar van die kinderen verstellen wy bestaan uit groot en klein, de oude zouden in staat om het de doen maar de jongste zoude onbekwaam zyn: het oogmerk van die kinderen maakt de wet zwaar om op een zeker tyd alle uitgevoerd te worden.

Dit is juist het geval met de Hottentots, de Hottentots natie moet u weten was in een ergere toestand dan de Slaven; zy hadden het land van hunne vaders verlooren, zy hadden in alle hunne moeyelykheden door hunne eigen werkzaamheid een weinig schapen en beesten gekregen, [Hier zyn twee regels uitgelaten, die onvolkomen waren.]¹ Nadat de 50ste Ordonnantie uitgekomen was, hebben wy het Gouvernement gevraagd dat hy het overige land die nog in de Kolonie was aan de Hottentots toezeggen zoude, maar dat was niet ons toegestaan. Indien het Gouvernement toen al iets de Hottentotsche natie gedaan heeft, ik meen hen land in de Kolonie gegeven, dan was er nu geen een vagrant, ofte geen een noodigheid voor een Vagrant Wet;--het is waar de Gouvernement de Hottentotten een klein stukje lands aan de Katrivier gegeven heeft, en daarvoor zyn wy dankbaar altoos. Maar het wordt gerekend dat de Hottentots natie uit 30,000 menschen bestaan, nu er zyn maar vyf duizend aan de Katrivier. Maar wat wordt er van de 25,000? Moeten die allen vagabonden worden? Wy wenschen het niet. Maar juist is de maakt de omstandigheden van de Hottentots die nog in deze Kolonie blyven, dat die wet hen allen raken zal. In de tweede plaats, de haat en nyd der boeren tegen de Hottentotten. Zy zouden door nyd zouden zy ons vangen om ons te insulteeren. Zy zouden door eigen voordeel de Hottentotten opnemen. Zy zouden het juist betalen wat zy wil, omdat zy weet dat indien de Hottentotten maar een uur zouden zonder een

Baas is, dat hy zoude worden opgevangen. In kort de omstandigheden van de Hottentotten zyn zulke dat de wet alleen op hen toepassen zal. Hieruit is het duidelyk dat de toestand van de Hottentotsche onderdanen, dat die wet tot de grootste nadeel van een deel van zyne onderdanen strekken. Het is zwaar om Slaven te worden nadat de Engelsche natie ons de zoetigheid van de vryheid doet proeven, en nu dat wy daarover gedankt hebben.... Ik zal u weder schryven,

Ik ben, Mynheer

EEN HOTTENTOT.

[Source: *South African Commercial Advertiser*, 25 June 1834]

DOCUMENT 11

'PIET KNAPSAK' ON THE VAGRANCY LAW

Albany, July 12, 1834

Myn Heer redacteur

Ik heb gezien dat u een Hottentots Brief in uwe Courant wilt in zetten en daarom wil ik ook schryfen, want wy Hottentots hebben niet veel vrienden [om] voor ons te spreken, en daarom moeten wy voor ons zelve opkomen. Myn neef zegt met regt dat wy niet kan veel van de raad verwagten, want daar is niemand daar wat bekend is met onze toestand, maar wy zyn tedanig verwonder over de Engelsche in Albanien, dat zy zoo veel moeyte doen om de Vagabond Wet te laten doorgaan, om ons Hottentotten op te vangen. Ja myn Heer zy hebben lekker gekregen dat onze Vry Brief gekomen was, het was makkelyk naar de Tronk te gaan en Hottentotten uit te kopen, en onze dienst voor weinig of niets te krijgen.

Myn Heer ik zal u wat vertellen, toen de Setlers eerst kwamen hebben zy tedanig mooy met ons gebleven, wy hebben uit een pyp gerookt, en dikwyls op een matje geslapen. Ik heb gezien dat myn vrienden hebben tedanig haar aangehaald en voor haar gezorgd. Zy waaren toen even arm met ons. Myn vrienden gaven [gaven]¹ haar kost te eeten, party leenden haar koeys te melken, en [hebben] ook voor zomigen har land geploegd, zy waaren toen zeer arm, indien er toen een wet geweest was, als zy op dwingen om onse vangen, zoo zouden myn vrienden tedanig knechten gekregen hebben, maar nu is de zaak veranderd,--en zy zyn ons voorbygegaan. De Gouvernement heeft ieder een van haar land gegeven wat zy verkopen kan of gebruiken zo als zy wilde, vier of fyf jaaren heeft de Gouvernement har met kost dagelyks voorzien, ook allerlei gereedschap, ook een enorm van geld is onder haar gedeeld en uitgegeven wat van andere menschen verzameld was, zy hebben een magt van Landeryen gekregen, daar wy de inboorlingen en

bezitters van de land [niets] kon krygen en knapjes tot nog toe [iets kunnen krygen] en party van [hen] zeggen wy moeten niet land hebben wy moet maar dienen, zy hebben ook ampten gekregen, alles om voort te helpen, en dan door de pas dragers en brandewyn hebben zy onze dienst voor byna niets gehad, en nu is het makkelyk te praten en zeggen maak een Vagebond Wet voor de Hottentots dat wy har weer kan krygen. Geloof my Myn Heer party van die menschen die ik opnoemen [en die] nu groote Heeren zyn, die hebben by de Taflen van myne vrienden gegeten, maar nu moeten myn vrienden by haar combuis gaan om een mondje vol te krygen of by de Hek liggen gelyk Lazarus by de ryke mans. Zy hebben gaauw gezien dat het de mood [mode] niet was in dit land voor witte menschen maats te zyn met bruin of zwarte menschen, dat witte menschen moet baazen weezen, en zwarte menschen dienaars zoo is de vriendschap gaauw ten einde en veel van har, niet alleen hebben ons doen bukken en buigen en laten voelen dat wy Hottentots waaren, tot dat wy onze vryheid gekreegen hebben, dat tog asemgeschept hebben, maar nu willen zy ons weer met geweld hebben, nu moet daar een wet zyn, wat ons daar de Tronk brengt dat zy ons weder als te voren kunnen van de Tronk maar halen. Wy hebben niet geweten waar die wet van daan gekomen was want onze Gouverneur weet niet, want hy is nu maar eerst gekomen, maar wy moeten in denken dat die menschen dat begonnen heeft, dat spyt ons dat onze oude vriend zoo wreed op ons Natie zyn. Wy moest zoo iets van de Boeren verwagten en niet van har. Myn Heer, wy hebben geleerd en getuigd [geloofd?] dat de raad zoude wat doen een wet maken om de zaaken van Kaffers regt te maken, van de stelery en de commandos en Patroljes, dat wy [rust] kan hebben, op dat zy een wet zoude maaken om de swervende Boeren wat met Slaven met honderden over de Colonie vlugten zonder voorkennis of permissie van de regeering om andere menschen landen te gaan af [loopen] om die tot Slaven of Vagebonden te maaken, maar ziet daar wordt niets van gedaan, maar domt een wet voor den dag, om ons tot Slaven te maken, maar dat zeggen wy, het is niet de Gouverneur maar het is *opstekers*, maar zy kan [staat] maaken maar de pad staat voor ons vry net zoo wel als voor de Boeren maar als wy zouden zoeken uit de Colonie te vlugten, dan zoude zy ook gaauw een wet wetten hebben om ons te vangen en terug brengen.

Myn Heer als u dit in u corant wil zitten. Ik zal u danken

Ik ben enz.

PIET KNAPSAK

N.B. Myn Heer, hoewet zy niet wil geloof dat die brief myn Neef geschrefen heb dat het [van] een Hottentot is, nochtans ben ik bly dat gy het weet dat het een Hottentot is.

DOCUMENT 12

ANTONIE PIETERWAARD ON THE VAGRANCY LAW

Katt Rivier, 31 July 1834

Myn Heer

Ik ben hier gekomen volgens den word van Myn Heer STOCKENSTROM in het jaar 1831 dat hy geseg heb dat de Gouvernement aan de Arme Hottentoten de Kat Rivier gegeven heeft, terwyl het de Arme was, ben ik hier gekomen met myn roer op myn schouder, myn sak op myn rug, en myn vrouw achter aan; nadien heb ik gearbeid tot dat ik verdient had 15 beeste toen heb ik Mynheer de Commisaaris een stukje grond gevraag om op te woon en te arbeid, op de 8ste Mey 1833 op Balfour, (toen had hy de volgende dag by myn gekom en myn de stukje grond gegeven in tegenwoordigheid van Mynher _____ en Andries Botha en Stoffel Boesak enz. toen heb ik begonnen te werken boomen uyt te rooyen, tot dat het schoon was toen heb ik geploeg en gezaaj en de heeneng om gemaak, wy had ook huisen gemaak maar toen ik en myn Maats klaar was om de watervoor ujt te haale, kwam de veldcornet met eenige van zyn mannen, en had myn huis stuken gemaak en ons weggedryven, zeggende het is de order van de gouvernmnet zoo heb ik opgestaan end met myn Maats hier in de velt neegeset gelyk een dwaalende Vagebond.

Mynheer ik was het niet te wagte dat het myn sau overkom, naa dat ik een goede voornemens had om te werken, en nu weet ik niet waarheen of wat ik doen kan terwyl ik verstaan dat dar een Wet zal uitgegeven worden om Vagabonden te vangen want hoewel myn beeste nu in getaal is gegroey tot 25 stuks, nogtans ben ik en myn Maat ers alle Vagebonden, want het zal gezegd worden dat ik myn beeste gestolen heb daarom hoop ik dat Mynheer wil aan de Gouverneur seg de Vagabont wet niet geschiede, zoo een Wet is gevaarlyk dat magt geve aan de veldcornets te vangen op supicie en de Magestraat magt geeft mom te

vonis sonder ware bewys, het maar ons een slegte naam te geven end dan is dat genoeg voor de veltcornet ons te vangen en voor de Magestraat ons aan een Baas te geven, en ik heb genoeg geleden want ik vreest met swerven dat ik sal myn tegenwoordigen waarde verliezen en een erger Vagabond worde. het is niet de Gouverneur maar de op stikers dat schuldig is van soo een Wet want hy maar nu in dit land gekome en ik verwagt dat hy als Vader wil hem ontferm over ons arme Hottentotten om ons meer velt te geven dat wy ok kan leven mogen.

Ik ben

een verdrukte Vagebond

ANTONJ PIETERWARD.

[Source: *South African Commercial Advertiser*, 13 August 1834]

DOCUMENT 14

THE HERTZOG PETITION IN FAVOUR OF THE VAGRANCY LAW

This petition, in favour of the vagrancy law, was drawn up and signed mainly by those in the Kat River Settlement who belonged to the Dutch Reformed Church at Hertzog, under the Rev. W.R. Thomson. It was stated by their opponents, mainly those connected with the London Missionary Society church at Philipton, that this petition was drawn up by white officials, and that undue pressure was put on the members of the Hertzog church to sign it. The clash between Baster and Khoekhoe, at least as perceived by the Kat River Settlers, also played a role, as the Basters, led by the commandant, Christian Groepe, were the main supporters of the petition. Nevertheless, all the signs are that this was a text composed, at least in its Dutch version, by people of Khoekhoe descent, not by European officials or army officers. It is difficult to imagine that the numerous linguistic mistakes in this text could have derived from someone who had had the level of schooling of the possible European candidates as scribe. On the other hand, the petition is written in a hand that is used to writing, which raises the possibility that it was written by someone whose Dutch was very shaky, and who wrote to dictation from one of the Khoi initiators of this request.

Kat rivier, Augustus 20 1834

Aan zyne Excellentie M Generaal Sir Benjamin D'Urban, K.C.B. Gouverneur
aan de Kaap de Goede Hoop

Wy den ondergetekende Hoofd in partyin endi anderen woonagtig in den
omstrect van Kat rivier ferzoek permesi nedriglyk U Excellentie te addeyereen
en ti melden dat hebende kenis gekrygken dat het wiet geven Raad ziene
vanmineng om een vagabonts wiet uyt te geven gelyke op te regieren en hitgeheil
en allegemyne.

Wy maken U Excellentie bekendt dat wy dankbarlyk zyne voor den farnaamilyk ferandering die wy nu givoel onder den Geslagt van den Giklurden menschen ende Kolonie by het 50th Ordonnantie.

Wij bent fersekert op den farderlyk sorg van het Gouvernement voor onse foorspoed als beken by desen en anderen saken, het welken tot onse voorspoed strect, dat wy onse niet kan voorstellen dat den wiet geven Raad een wiet zal uyt gieven de onse kan beroven van onse forregten de wy nu kort gekrygen hebben.

De Fryheit de wy gekrygen heef van dat het oude wiet weg geant iks, is mishandelt op so weel punten. Desen mensken den traag bent om een leevens medlen te ontfangen door hunen ygen werken hebben het vryhyte, den lants door re rysen tot den naardile van den weksamige menskin, welkin hunne dikwilts lastag falt, alskoon de hunnen onse niet bestellen mar tans yn hunen dikwelts ferpleft het door hongers noot te doen.

Versekert zynde dat U Excellentie geen ferhending sal to laten en het wiet geven Raad van onse forregten welke onse nu tans geskonen is, wy versoek nedrig dat U Excellentie permentier dat het wiet om te verdruken alle luyarts en wagabonen tot een wiet vollyks uyte streeken zal.

82 signaturies, led by Christian Groepe

[Source: CA LCA 6]

DOCUMENT 20

'NOT ONE OF THE EIGHTY'

Kat Rivier

8 september 1834

Myn Heer Redakteur

Onze oude vriend op Graham Stad Schynt zeer verheugd te zyn over de tagentig menschen van Kat Rivier die een memorie getekend hebben om de Gouverneur te verzoeken dat de Vagebond wet mogte door gaan.

Myn Heer wy hebben nooyt ontkend dat er menschen in Kat Rivier zyn die wenschen een Vagebonds Wet te hebben, want hier zyn onbarmhartige menschen zoo wel als op andere plaatsen, die geen medelyden met de armen hebben, en garne zouden zien dat zulken zouden gedwongen zyn hen te dienen in plaats van zelve grond te krygen en zy hen helpen het zelve te werken, wy kennen [. . .]¹ en beter als hy Myn Heer, hy zegt dat de tagentig Mannen zyn van de rykste, gezedigste, de verstandigste, en de werkzaamste van Kat Rivier, dat is veel te zeggen Myn Heer, maar ik wel bekennen dat Myn heer dat enkelde, maar ook enkeldem zyn mar de rykstem, en wat wil dat zeggen, anders als dat menschen of zyn Hottentots of Basters als zy wat beginnen opkomen in de wereldd, dat zy anstonds gereed zyn gelyk anderen, de armen Man te onderdrukken in plaats van hem op te helpen van zedigheid weet. Ik niet, dat zal ik aan andere menschen overlaten, die ons beter kennen als hy.

Van verstand durf ik ook niet van spreken, want wy mag van ons zelve niet getuigen, maat het spyt ons dat iemand van hen de vergadering welde by woonen om over die stuk te redeneeren, zy hadden mogelijk met die meerderheid van verstand, ons kunnen overtuigd hebben tot welken voordeelen die Wet voor onzen Natie zoude zyn op de Wereld zouden gelegenheid gehad hebben om te

oordeelen wie gelyk had en wie niet, -- maar van de werkzaamheid daar spreek Ik tegeen, en roep aan iedereen te komen zien of zy meer gewerkt hebben als wy. Hy zegt Myn Heer dat hen memorie was geteekend na dat onze gedaan was maar dat is niet waar Myn Heer, want ik ben ook een die onze memorie rondgedragen heeft om te laate tekenen, en wy zyn op een tyd rond gegaan me de memorie. Ik naar en kant en zy een andere maar by niemad van ons zyn zy gekomen, ook van eerst af hebben zy niet met ons te doen wellen hebben. Ik weet niet, of het is omdat zy behoren by de Government's Kerk, of dat het is om dat zy, zoo als veel van hen zeggen geen Hottentotten zyn, of dat het is day zy denken gelyk zommigen van hen gezegt hebben dat zy behooren by het Gouvernement, dat daarom zy niet kan het Gouvernement tegenspreken misschien dat [. . .] verkeerd doet maar buiten dien kan ik niet een vinden wat weet van wat hy geteekend heeft, zy zeggen dat geen papier was voorgebringen en uitgelegd en het schynt dat zy geen Holandsche Copy gehad hebben gelyk als wy gehad hebben. Dus zommige zeggen dat zy geteekend hebben voor meer land voor de Natie, andere zeggen dat het gezegd wierd dat de Gouverneur's Brief was wat moest geteekend worder, een der opperhoofden zeid dat het zyn doen niet was, maar een zeker amptenaar, en andere van het volk, zoo schynt veel verlegen te zyn, ook kan het niet zyn dat veel die geteekend hebben verstond wat zy tekende want party hebben geen Grond en moeten van anderen leven en als de wet morgen doorging zoo zouden zy van eerste zyn die gevat zouden worden ook waaren van hen die in de grootste nood met de Opgaaf, en hebben moeten van andere geholpen worden om te betaalen, maar mogelyk Myn Heer kan eenige van die tagteig verstandige of zoo onze vriend hen noem, die zaak nog wat duidelyker voor ons maken, dat wy allen verstaan kunnen, de nuttigheid van die Wet voor onze Natie.

Het spyt my dat onze memorie zoo gou weggeaan is want veele hebben gekomen om te teeken. Een van de voor naamste van de 80 die wygert aan anderen wat hy zelf doet, dat is hy geonderhoud om dat hy niets gewonnen heeft, door zyn vrienden en is hen tot last geweest.

Als u myn Heer dat in papier kan zetten u zal my plaisier doen.

Ik ben myn heer

Niet een van de tagtig.

[Source: *South African Commercial Advertiser*, 24 September 1834]

DOCUMENT 24

SECOND ADDRESS TO SIR ANDRIES STOCKENSTRÖM

This document is to be found in the files of the lieutenant-governor of the Eastern Province, but was also published, in English translation (which made it much more comprehensible) in the *South African Commercial Advertiser*. It clearly owed its origin to the continual clash between the British Settlers and the Kat River Settlement, and refers to rumours of Khoekhoe disloyalty, always unproven, during Hintza's War.

Kat Rivier 19 June 1837

Aan Zyn Edelheid Andries Stockenstrom

Leutenant Gouverneur van den Oostelyke afdeeling

Wel Edele Heer

Het was me groote droefheid dat wy geleezen hebben in een der nieuwspapieren May 27 aldus dat het land is overal in beweging door een kwaadaardig gerucht alhier verspreid door de Koloniale oorlogs party dat de Hottentotten zich wilden voegen by de Boeren en op dit gezwicht heeft Kolonel Somerset goedgevonden de Kat Rivier Kolonie te versterken met eene anderen compagnie van het 75ste Regt, beleedingende dus de Hottentotten en veroorsakende groote ongerusthied onder de Boeren die niet weten wat al dit remoer is!

Wy weten niet of het waar is wat die schryver zegt of wat de oormerk was om de zoldaatn hier te zenden, maar indien het zoo is wellen wy zeggen dat dit niet de eerste maal is dat zulke slechte dingen aan ons toegeschrywen wort en nooit na gespeurt zyn geweest af de beschuldiging waar was of niet. In jaar 1830 was daar ook een raport van den aard dat wy met de Boeren gaan vechten maar de menschen die die valsche raporten had verspreid zyn nooit voor de dag gekommen. Nadat u Edele naar Ingland is vertrokken was en ook een geruchten van dien aard de zegman die is in den duisternis gebleven en nooit voor den dag

gekomen. Toen de Kaffers oorlog is net gegaan hebben ons vyanden ons ook beschuldigt dat wy met de Kaffer eens waren dat was ook zoo een onwaardheid als de andere en wy hebben toen al een Governments opzeinder die onder ons was geregt dat het niet zoo was en dat wy er niets van wisten maar gedurend die oorlog en na het zyn wy onophoudelyk beschuldig maar wy hebben ons stil gehouden en met pen of met word, niet ons verschuldig maar onze zaak in den handen van dien God toevertrouwd die gezegt heeft “werptle uwe bekommernis op my want ik sorgh voor u” wanneer menschen gelyk als sommige van de Grahams stad ons beschuldigen kunnen wy stil zyn en met veracht & op de beschuldigers zien waar wanneer onze Government begint ons te wantrouwen is het maar billyk dat wy onze gevoelens en over uit te drukken. Op u wel edele Heer zien wy niet alleen als Gouverneur maar ons vader die zoo veel al waar ons gedaan heeft en daarom nemen wy de vryheid om onze harte voor in uit te drukken en hopen dat u Edele de zaak tot de botem zult naspeuren zoo dat die in de donker aanklagens ook voor de dag zullen komen, want gelyk wy gezegt hebben we hebben alle onze zaken op den Heere gewerpt en in alle gehoorsamheid gebleven tot dat wy bemerken wat wantrouw aan ons wort toe geschrywen niet tegen staande dat wy alle onze waarde op geofferd hebben om nog ook niet op naaktheid gezien. Maar vertrouende in stanvastigheid gebleven tot eene walging voor de onachtbare kloppers in hen in den laapthouden van leugens in dienst presentereen in die hennē eere in donkerheid bevestigingen van tyd tot tyd. Zy zeggen indien die gene die in bloote vertellens onvermooit zich kan bezigen voor den dag gebraagt en de zwak beweezen worden tot loof voor hen zal zyn, en de schuldige zyn verdiende straf verkrygen. Die gene die zulke raporten verspreiden hebben misschien in den laatster oorlog een fortuin gemaakt met wagens en het verkopen van kleederen aan het Government en nu dat de vrede die met de Kaffers genmaak is tot hennē gewin een einde gezet hebben en zoeken weder iets te doen dat geld in hunne zakken zal brengen: en anderen doen het om oneer op U Edele Governement te trekken indien zy kunnen zeggen dat de Inwonders van de volplanting die u Edele aangesticht hebt ontrouwd wort., Wanneer zal al dit eene eene hebben kan die menschen niet gestraft worden hier of in Inghland wy hebben al zoo dikwyls gezegt en in onze gedragt betoont dat wy getrouw aan den koning zyn en hoeven u edele daar van niet weder te verzekeren. Is het getrouwheid in des zettlers dat sy aan de Boeren die on te vrede zyn tegen den Govt een Bybel van een Honderd Ryxdallers gepresenteer hebben. Schynd het niet eerder dat de zettlers en Boeren een zyn als wy en die Boeren? Wie zyn die van week to week u Edel verachten in den Kouranten? Wie zyn zy die de Boeren aansporen tegen een wet van de Parlement om de Kolonie te verlaaten? Zettlers. In slot hebben wy alleen te zeggen dat he geen waarmede wy beschuldigt zyn

en zoo veel wy met de Kat Rivier en de inwoonders bekend zyn is de grootste onwaarheid, wy kunnen u dele verseker dat wy de grootste en kenderlykste vertrouwe in u Edelheids Government stellen en bidden onophoudelyk dat u leven mogte lang gespaart zyn om deze deel van de Kolonie in geregtigheid te regeeren. Wy blyven met alle achting U Edelest getrouwe en gehoorsaame Dienst Dienaare

Signed by upwards of 120 people.

[Source: CA LG 526, 12–7]

DOCUMENT 28

ON A CANTEEN IN THE KAT RIVER VALLEY

Aan zyn Edelheid de Luitenant Gouverneur etc etc

Buxton Oct 16 1837

Memorie van onderscheidene perzonen en bezettlers van land in de Veld Cornetcie van Andries Botha, in de Kat Rivier Settlement

Vertoont met eerheid

Dat het met groote droefheid en verbaashied was dat wy gezien hebben in de Graham Stad's Joernal van de 5de October eene advertensie on 'Barack cantien' op te richten en onder andere op het Militaire post van Fort Armstrong in deze settlement met bier, wyn en Brandewyn te voorzien.

Het doel van het Government is om de troepen te voorzien met bier enz maar er schynt niet de minst provisie te zyn tegen het verkopen derzelwe aan de Inwoonders van deze Settlement. Het zal U Edelheid herineren dat kort naar U Edelheid ons hier geplaats hebt in het jaar 1830 een versoek gedaan was aan de toen Gouverneur, date er hier gene Kantiens mag op gericht worden en dat de erfen aan ons gegeven zyn geworden op conditie dat wy hier geen canteens of bier huizen toelaten. Tot hier toe is hier nog gene kantiens opgericht geweest en het is met blydschap dat wy kunnen zeggen dat dronkenschap in de Settlement byna onbekent is, en dar eider die zich daarvan schuldig maakt, dat hy verachtelyk by zyne mede burghers worde, en werkzaamheid schrywen wy ook daartoe want wy weten dat geen Natie in enige ding bezetten, of voorspoedig zyn indien het aan dronkenschap begeve is. Terwyl dit een Militaire invechting is, en dus niet in U Edelheids vakt, zoo

Verzoeken wy met groote eerbaarheid en achting dat U Edelheid die goedheid hebben wel en zyn Excellentie de Gouverneur aan de Kaap met onze gevoelens

bekent maaken. Het is de nedrige verzoek van supplianten dat geen Kantiens of iets van dien aard mogen in deze Settlement opgericht wordt.

En supplianten blywen in goede verwagting enz

U Edelheid gehoorzaame Dienaren

De ondertekenaars

Signed by 146 men, from all the Veldcornetcies of the Settlement

[Source: CA LG 526, 276–81]

DOCUMENT 60

THE ORDERS OF THE REBEL CAMP

This material was written in pencil in a small notebook which the rebels had captured from a British man, who had previously used it to record his trip shooting duck in Burma. In its turn it was taken by the British army when it stormed Uithalder's camp in June 1852. The sections transcribed here are those which were written in pencil. They have probably faded since they were originally written, and the transcription of these materials is challenging. It often proved necessary to refer to the English translation, also contained in the same file, in order to reconstruct what was written. I hope I have not made too many mistakes.

The various regulations are interspersed with short passages justifying the war. In the English version, these have been grouped together; here they are printed as they can be found in the notebook. The notebook also contains lists of those with offices in the rebel forces. These have been omitted, in both English and Dutch versions. It is not known who the scribe of this material was, nor whether what has survived was the original version, or was later copied into the notebook by one of Willem Uithalder's followers.

Camp regelen te Blinkwater leger, Jan 12 1850

Het is toegestemd door de algemen dat sekere regelen tot deselfs bestuuring moeten gemaakt worden, waarvoor denn dat ieder een gewillig zal zyn zich te buigen.

I Dat de algemeen verdeelt zal worden in verschillende deelen zoo als de Kommandant en andere opzigters goed denken zullen en dat ieder gedeelte onder sekere opsigters zullen geplaatst worden ten einde deselve geregelde te besturen.

II Het wordt vereischt aan iede persoon hjer te acht als zyne pligt en [navragt]¹ de veiligheid zyne persoon, om wanneer iemand zal voor eenige diensten noodig

zyn, het voor patroles, wachten of andere nodige diensten gewilligheid zal betoonen om deselve te verichten.

III Dat het naauwkeurigyke [begrepen] dat ten tyde van eenige onwilligheid naar diensten bovengemeld van eenige persoon dat straffen zal uitgevaet zo de opsigters [juist] vinden.

IV Dat de opsigters indien eenige moeielykheden of ongehoorzaamheden op de kant van eenige van hunne mannen, dat zy deselve dadelyk moeten rapporteeren aan de hogere opzichter zo dat deselve naauwkeuriglyk kunnen onderzocht worden voor deselve te schikken.

V daar dat er twee paden zyn die onze veiligheid zeer veel aanhang, is het goed gevonden door de kommandant dat wachten insluitende de Gonas, bestaande uit 12 mannen met twee opsigters over deselve moeten iedere dag zo lang als omstandigheden het toelaten, gesonden worden om deselves te [. . .] voor de sikkerheid van de lager.

VI De wachten gemeld in no 5 regeling moet iedere morgen omtrent 9 uur gereed zyn om malkander af te lossen onder gezag van 1 van de hogere opsigters by beurten.

VII Dat eene getaal paarden zal by den dag in de kamp gehouden worden met schalyke diensten zoo als expressen etc.

VIII Het moet verstaan worden dat geen eene man de lager behorende zich [verafrigten] zal of trekken zonder orders van Kommandant commanderen deze lager.

IX Waar dat er scvhynt eenige [bezorgaakt] tusschen menschen met die wagens die in oorlog genomen zyn is het de wensch van de Kommandant om alle die wagens op te nemen ten einde zulke oneenigheid en twisten voor te komen.

X Het moet dadelyk verstaan worden dat die zaak van onz is een zaak die iedere man verstan worden die in deze zaak gelied is, het is een zaak van iedereen, dus dat iedere moet hem zo veel als mogelyk gehoorzam moeten houden om zyn pligt te bevruchten.

Dit is niet een oorlog die de Gouvernement gemaakt heeft, anders zoude het Gouvernement als gewoon onz naar de Oorlog commandiert hadden en ons by de eerste uitbreek met geweeren en kruit verzorgd hadden, het is een oorlog dat de [settlaars] hadden, dus moet het Gouvernement [. . .] als onmogelyk [. . .] Laat de settlaars voor hne eigene zaak [opkomen] nu zy ten uitvoer getragt heeft.

Denkt U, als leraren en veldcorneten dat deze zaak u zal verschonen als verantwoordelyk persoonen, denk aan 1836ste oorlog.

De zorg van de Rivier, voor schoonheid van de water voor het gebruik van de lager moet stiptig gewacht worden, dus dat de wassery van de vrouwen zullen [moen] bepaald worden, om geregeldheid waarvoor te trekken, en dat daar straffen zal zyn voor het ongeregeld gebruik van deselve.

Straffen voor kommando officieren en andere opsigters zal, hun van hunne ampten af te zetten of andere straffen zoo als hun daden zullen vereischten.

Further on the British Settlers

Zy zyn ryk van menigte geworde en ryk in ons moederland nu wy Hottentotten vergaan van de armoede, de middels geweest zynde hun tot zulke [rykdom] te brengen door hulp aan hun te leenen, als servanten en dienaaren in verscheiden opsigten en daarvoor [schunig] beloont en dat met de grootste [moeilykheid]. Laar zy nu voor hunne zaak staanden.

Als een man gekommandiert word voor Commando Patrole express of wachten ongehoorsaamheid vertoont dat zullen straffen als boete of extra wachten, patrolen of expressen sal tegen hem uitgeoort worden, en indien geheel onwillig om deselve te doen zal hy [. . .] vee, en zo van ontbloot worden en uit de Kamp geheel verbannen worden.

En als er een Kommando of Patrole gedaan worden na eenige plaats of plaatsen, en drank of iet gevonden worden aldaat, [en] in het overdaad gebruik [daarvan] kommando of Patrolen gevuld, gevonden door den drank of on het incapabel te zyn, dat op het rapport van de Kommande officier van die Kommando of Patrolen, dan sodanige persoon of personen zal tot zyne straf geplundert worden van zyn bezittingen en [see] ander [bewarden] en uit de Kamp gedreven worden.

Dat niemand van de mannen zal toegelaaten [. . .] om hem van de Kamp te afwezigen of uitgaan, zonder dat hy daar toe door de opsigter toe gelaten worden en [. . .] dat hy zonder straf als vooruit en volstrekt niet gelaaten worden.

Dat malesten gedurende de nacht wordt geheel en al tegengesproken dus dan dingen van die aard vostrekt niet meer zal zyn, en dat orders van die dingen zullen moeten aan de wacht gegeven worden ten [einde] zulke dingen te verhinderen.

Kommande officien van kommandos of patrolen moeten op zyne terugkomst report doen van zyne [acties] aan de kommande officier van de lager, die de zaak dadelyk aan de wetgevende raad moeten rapporteren.

Als eene plaats of plaatsen door de kommando of patrolen ingenomen werd, dat de inhoud of alles daarvan eene plaats besit, hetzy vee of [iet wat] dat zulke goederen zal na de Lager gebragt en in zorg van di Commissaris gegeven worden, dat zulke goederen uigedeelt worden met [pregelatheid].

Kommando officieren van kommandos of Patrolen moet naar ieder ding [betreffend] zyn kommissie op zyn terugkomst rapporteren.

DOCUMENT 61

CALL TO JOIN THE REBELLION

This document, which is well-written, and in the standard form of a mid-nineteenth century letter, was addressed by Speelman Kieviet to Lodewyk Peffer, field cornet of Lushington, in the Kat River valley below Peffers Kop, a hill named after him, above the main pass between the Tyhume and Kat River valleys.

Blinkwater January 10de 1850

Aan den Heer

Lodewyk Peffer

Onze omstandigheden als Hottentot natie, en andere omstandigheden daarmede verbonden zyn nu verandert tot zeer droevig en dus wy hebben onze handen aan het werk geslaan en wenschen niet terug te kijken. Wy hebben dat gedaan zonder U alle als onse natie daarmede bekend te maken waarin wy ons zeer schuldig vinden, maar wy nemen de vrymoedigheid onse schuld erkennende en u als onse natie bekend te maken dat wy ons in het oorlog begeven hebben tegen de settelaars en u alle als onse natie tot onse help op te roepen. Breek de banden van alle twyfelachtigheid af met eens en kom ons spoedig te hulp in onze groote gewigtige zaak, tyd is zeer gewigtig, het is een natielyke zaak en kan u als natie nog stil zitten? Staat op manmoediglyk en werk voor uwe moederland en vryheid, de zaak is nu ten dag gebragt of wil u nog langer in de groote verdrucken en slaverny van de settelaars blyven buiten dat u daartegen versitten? Kom ons spoedelyk te hulp. De wereld is tegen ons en wie zal voor ons syn?

De geheele Beaufort is gereed tegen ons hier uit te komen, dus zullen wy op Uwe hulp van avond wachten

Uw Dinaars

Speelman Kievit.

DOCUMENT 70

WILLEM UITHAALDER ATTEMPTS TO PERSUADE THE GRIQUAS TO JOIN THE REBELLION

This document as published in the *Graham's Town Journal* contained a number of clear misprints, which represented failures of the setter, and not by any stretch of the imagination indicators of the language used by the author, who was probably Gerrit Olivier writing at Uithaolder's dictation.

Amatola, Juny II, 1851

Hooge Geachte Heeren Adam Kok en H. Hendriks

Daar dat wy de arme en verdrukte Hottentot geslacht voorwerpen van de tegenwoordige oorlog zyn die albier plaats heeoft, die voor een ruime tyd vedrukt zyn door de onregtwaardige Engelsche Settelaars, die zoo voorduurend aan het gouvernement door memories verzocht hebben voor towstemming en uitvoering van onregelmatige en verdrukkende wetten, die dient tot nederdreukking en gansch ondergang van de gekleurde en aarme van dit land, land die wy als inboorlingen kunnen met regt toeigene als ons moederland, is het myne doel en oogmerk by deze gelegenheid, dezelveals mijn plicht achtende aan u alle die daar zyn, verschuldigd als natie en familie van een huis (hoewel daaamede langt vertoeft xerzuimd) de wetenschap te geven, te weten:--dat deze oorlog die alheir plaafts heft is tegen ons Hottentoten verklaard om det wy ons tegen de bovengemelde wetten verdedigen of niet willen latten doorgan. Dus is hey miyne eerstig wensch en verzoek aan u (terwyl de arme en vernielde nageslacht alheir my gebruikte om dexe hunn betziende toestand voor te dragen) om uw uislagt ten aanzien van die zaak als een natie, en die behort met melkander te dragen en te gevoelen in zwagheden, te hooren, en wat uwe plannen en voornemens

zyn als de voornaamste deel van onze natie,--en my ernstig verzoekt om een antwoord of uitslag van u te smeeken als hun te vergunnen ten spoedigste.

Het alrde vyf maanden dat wy met deze oorlog bezig zyn, -- en gevolglyk verliezingen van menshen leven en eigendommen geleden, en betreuren ons grootlyks, dat wy u van deze zaak niet eerder kunnen weten, want de gelegenheid liet hete niet toe,--want de uitbreek van deze oorlog is zeer onverwachts op ons gekomen, die ons blootstelde voor groote gevaar en ook veroorzaakte dat vele onze mennshen nog onder de settelaars zyn, en ons genoodzaakte voor meer veiligheid aan de Kaffirs van Sandilla, Makomo, Botman en andere te voegen, want zy zyn ook op onze kant.

Gelief je meakt u manmoediglyk en eenpariglyk op als natie en kinderen van een huis om om u te bezigen in deze gewigtige werk, werl die uwe moederland en vryheid aangaat, want geen een van de gekleurde, wie of waar dat hy ook moge zyn, zal die wel ontkomen. Dus vertrouw op den Heeree (wiens karakter biekend is geen vrien te van eenig onregt) oen neeme uw werk op, en Hy zal ons voorspoed geven. Werk voor uwe moederland en vryheid want het is nu de tyd, jad de bestemde, en geen andere.

De Kat Rivier, onze huis en toevlugt van alle erme van geslacht, is gansch vernield en verbrand, Shilo of Klip Plaaats ook. Wy zyn in Amatola tegenwoordig, en de menshen van Shilo in Zuurberg.

Ik ben U Ed. D.W. Dienaar
(geteknd) Willem Uithalder

P.S. De Engelsche gouvernement in onz tegenwoordige oorlog, hebben wy geheel en al uitgelsloten, omdat de gouvernement geen schuld aan deve oorlog heeft; en wy gewaaren dat het gouvernemnt zich tot nog toe vermyden heeft en geen hulp aan de setelaarss veeleenen om dezelve te verigten. Dus laten wy, dat is de Kaffers en ons, hem uit tot dat wy verder zullen zien.

Ik been ook gelaat U Ed. Te verezoeken om deze omstandigheid door een Commissie aan den Hoogeachten Heer Waterboer, als een deel van onze Natie op het spoedigste te laten weten. Hulp ain alle opzichten is van Hoogste noodzakelykheid. De geachte Heer Walstrom, die verzocht he de middel te zyn om deze brieven aan u te leveren, zallook zoo goed zyn om u alles te vehalen van elk omstandighesd verbonden met deze raak.

NOTES

Introduction

- 1 In this collection, I have kept the document numbers of *These Oppressions Won't Cease*.
- 2 Speech of Jan Uithaalter
- 3 This assumes that Karel van der Merwe would also have grown up fluent in Nǀǀn, as well as Khoekhoe and Dutch. This is possible, but not certain. The European frontier farmers were generally nearly as multi-lingual as their Khoesan servants.
- 4 Documents 61 and 70.
- 5 Document 14.
- 6 Document 70.

Document 10

- 1 Comment in the original.

Document 11

- 1 So in the original, including the square brackets. Indeed, all square brackets and italics in this piece are in the original.

Document 20

- 1 Crease in the page, so that it is illegible. Probably 'Wy kennen hen nu allemaal en beter als hy.' If not mentioned otherwise all '[...]' in the text indicate illegible passages.

Document 60

- 1 I use brackets around words when I make a suggestion for a reading, but I am not certain of it.